

בע"כ שיעבור האדם על כל התורה ויעשה כמעשה ארץ מצרים וארץ כנען אשר היו גרועים מכולם כמו שאמרו חז"ל. וזה יסוד גדול למעשה שלא יוכל האדם לפרוש מכל חסרונותיו עם שום עצות ותחבולות אלא רק על ידי התורה וקדושת הקב"ה, וכדברי המסילת ישרים המפורסמים (פרק ה') וז"ל, כי הבורא יתברך שמו שברא היצר רע באדם הוא שברא התורה תבלין לו, וכמו שאמרו חז"ל בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין, והנה פשוט שאם הבורא לא ברא למכה זו אלא רפואה זו אי אפשר בשום פנים שירפא האדם מזאת המכה בלתי זאת הרפואה ומי שיחשב לנצל זולתה אינו אלא טועה ויראה טעותו לבסוף כשימות בחטאו וכו'.



## פרשת אמור

### ומן המקדש לא יצא

**כתב** הרמב"ם הל' כלי מקדש (פ"ה ה"ו), ובית יהיה לו (לכהן הגדול) מוכן במקדש והיא הנקראת לשכת כהן גדול, וכבודו ותפארתו שיהיה יושב במקדש כל היום ולא יצא אלא לביתו בלבד בלילה או שעה או שתיים ביום ויהיה ביתו בירושלים ואינו זז משם, עכ"ל.

**ידוע** בטבע העולם, שבית סוהר הוא עונש וסבל גדול לאדם, ואפילו אם יתנו לו שם כל מעדני עולם, כל זה אינו שווה לו, וזה לו יסורים גדולים, ואע"פ שבמציאות יתכן שאדם ישב במקומו ולא יזוז מביתו ימים רבים, אבל אם הוא מוכרח להשאר בביתו, בוער בו כאש להשתחרר.

**והגאון** רבי חיים שמואלביץ זצ"ל הביא על זה הפסוק מה שדוד המלך ציוה את שלמה, (מלכים א' ב') והנה עמך שמעי בן גרא בן הימיני מבחרים והוא קללני קללה נמרצת ביום לכתי מחנים והוא ירד לקראתי הירדן ואשבע לו בה' לאמר אם אמיתך בחרב ועתה אל תנקהו כי איש חכם אתה וידעת את אשר תעשה לו והורדת את שיבתו בדם שאול. וישלח המלך ויקרא לשמעי ויאמר לו בנה לך בית בירושלם וישבת שם ולא תצא משם אנה ואנה והיה

ביום צאתך ועברת את נחל קדרון ידע תדע כי מות תמות דמך יהיה בראשך, ויאמר שמעי למלך טוב הדבר כאשר דבר אדני המלך כן יעשה עבדך, וישב שמעי בירושלם ימים רבים. ויהי מקץ שלש שנים ויברחו שני עבדים לשמעי אל אכיש בן מעכה מלך גת ויגידו לשמעי לאמר הנה עבדיך בגת ויקם שמעי ויחבש את חמרו וילך גתה אל אכיש לבקש את עבדיו וילך שמעי ויבא את עבדיו מגת. ויגד לשלמה כי הלך שמעי מירושלם גת וישב וישלח המלך ויקרא לשמעי ויאמר אליו הלוא השבעתיך בה' ואעד בך לאמר ביום צאתך והלכת אנה ואנה ידע תדע כי מות תמות וכו'.

**והנה** דוד המלך הרי ציוה את שלמה ועתה אל תנקהו, היינו שמוכרח למצוא אמתלה להרגו, ומשמע שהיה ברור לשלמה - שסוף דבר יצא שמעי מירושלים, משום שכך הוא טבע האדם, שאינו סובל בשום אופן להיות מוגבל, ואע"פ שמי שאינו מוגבל מלצאת, יוכל להיות בירושלים כל ימי חייו ולא תהא לו סיבה לצאת, אבל אם הוא סגור בתוך מקומו, מוכרח הוא מצד טבעו לשבור את הסגירה ולצאת, עכ"ד של הגר"ח ש"צ"ל.

**ונראה** שהיסוד לטבע זה אצל האדם, הוא מפני שכך היה מצבו בשורש יצירתו, שהרי חז"ל אמרו (חגיגה י"א), שאדם הראשון היה מסוף העולם ועד סופו, וגם אח"כ כאשר נתמעטה קומתו, לא נחתכה חלקים ממנו, אלא שהצטמצם סוף העולם עד סופו לתוך הקומה הקטנה, אבל הטבע מסוף העולם ועד סופו עדיין נמצא בתוכו. ולכן יש בטבעו להתפשט מסוף עולם עד סופו, ועכ"פ שיהיה לו האפשרות והחפשיות לעשות כן, וכאשר מצמצמים את האדם למקום מסויים, זה נגד טבעו, ויש לו יסורים גדולים.

**והנה** תראה בטבע, שיש לאדם הנאה גדולה לנסוע למרחקים ולראות מקומות רבים בעולם, ואפילו ילדים קטנים, יכולים לשבת בשקט במכונית והם שקטים שעות רבות מחמת ההנאה שרואים מקומות חדשים, וההסבר הוא כנ"ל, שמציאות האדם היא מסוף העולם ועד סופו, וראית דבר וידיעתו יש בזה מקצת קנין ושליטה, ועל כן מה שרואים ויודעים יותר בעולם זו חזרה לצורה הראשונה של האדם מסוף העולם ועד סופו, והיא הנאה יסודית וגדולה מאד.

**ויש כאן נקודה נפלאה, דהנה אמרו חז"ל (חגיגה י"א) שאדם הראשון** היה מסוף העולם ועד סופו, וגובהו היה מהארץ עד השמים, ואידי ואידי חד שיעורא הוא, ע"ש. נמצא שכך הן מידות האדם בטבע, אבל דוקא זה או זה, ולא שייד שניהם ביחד. והנה כמו שהקב"ה נותן לאדם את כל צרכיו בטבע, גם ניתנה לאדם תכונה הזו של מסוף עולם ועד סופו, ואם כי לא שייד זה כפשוטו <sup>אוצר החכמה</sup> בגוף, מ"מ שייד כן בכח המחשבה שזה עיקר האדם, ולכן בדורינו האדם חובק עולם ומלואו דרך הטלפון והמטוס והעיתון, ויודע כל הקורה בעולם כולו, ואת זה נתן הקב"ה בדורינו, שזה עצם צורכי האדם, שהאדם לא יכול להיות תוך ארבע אמותיו כמו בהמה, ומה היה בכל הדורות, באמת לא היה מסוף העולם ועד סופו, אלא היה מהארץ ועד לרקיע, לא מיבעיא היהודי ראשו היה תמיד בשמיכו קשור לכסא הכבוד, ואפילו הגויים כל עסקם היה בחכמות עליונות של המלאכים והמזלות, וכאשר מציאות האדם השתנתה, במקום לעמוד על רגליו וראשו בשמים, הוא פשוט נפל ועכשיו הוא שוכב וחובק עולם מסופו ועד סופו.

**וזה מה דכתיב על הכהן הגדול ומן המקדש לא יצא, וקונן בלבנו** רחמנות על הכהן הגדול שכלוא בתוך ביתו בירושלים ובמקדש, אבל הרמב"ם כתב שזה תפארתו מה שיושב במקדש ובירושלים ואינו זז משם, שזה תפארת לאדם שהוא עומד על רגליו וראשו למעלה, ולא שוכב פניו טוחות בקרקע כבהמה. <sup>אוצר החכמה</sup>

**וכל אחד מאתנו המצטרף להבולמוס של האנושות, החשק "לדעת מה** קורה בעולם", צריך להחליט איך תהיה צורת האדם שבו, האם להיות שוכב על הקרקע ומסתכל מסוף העולם ועד סופו, יודע את כל שמתרחש באמריקה בסין ובהודו וחובק את כל העולם, או להיות עומד על הרגלים וראשו בשמים אצל כסא כבודו יתברך, שומע שירת המלאכים ולומד תורה מפי עליון יתברך, אבל שניהם אי אפשר, שהם סתירה גמורה במציאות.

